

Mercator do leta 2000

Strategija na področju trgovine do leta 2000

Temeljni cilj Mercatorjeve strategije na področju maloprodaje je nadgraditi obstoječe zmogljivosti z modernimi in sodobnimi hiper in supermarketi z visokokakovostno ponudbo sveže hrane. Oprema blagajniških mest z laserskimi čitalniki (POS) bo poganjala sisteme za obnavljanje in vodenje zalog na policah in vodenje celotne oskrbovalne verige. Nadgradnja bo vključevala izgradnjo najmanj dveh hipermarketov na območjih s tolikšno gostoto prebivalstva, ki opravičuje gradnjo velikih trgovin navedenega tipa ter gradnjo približno 10-12 supermarketov ali samopostrežnih trgovin. Vključevala bo tudi prenovo približno 100 obstoječih trgovin. Ob tem bomo zaprli približno 200 manjših nedonosnih trgovin.

Uspešnost trgovine je odvisna od kombiniranih in med seboj povezanih prizadevanj za optimalen splet cen, kakovosti, raznolikosti, lokacij in storitev v razpoznavno ponudbo ter podobo dobre trgovine.

Cilj Mercatorjeve integralne strategije je ustvariti prodajalne z zgoraj navedenimi lastnostmi in vsebuje fizične elemente - program izgradnje in prenove - ter organske elemente - oblikovanje programov in tehnik, potrebnih za uspešno in sodobno trgovino. Temeljne sestavine organske rasti bodo: enoten izgled in notranja ureditev trgovin, izboljšani asortima, marketinška strategija, usposabljanje operativnega poslovskega osebja, strategija na področju storitev kupcem in strategija na področju informacijskih sistemov.

Sestavni del trgovske strategije do leta 2000 je tudi strategija na področju veleprodaje. Ta temelji na zmanjšanju števila obstoječih distribucijskih centrov (skladišč) od 13 na 7 in njihovi specializaciji. Pomemben delež k racionalizaciji distribucijske mreže bo prispeval sistem za upravljanje oskrbovalne verige.

Strategija do netrgovskih družb

Mercatorjev prihodnji razvoj sloni izključno na trgovski dejavnosti, pretežno na trgovini z živili.

V letu 1996 so bile sistematično analizirane vse netrgovske družbe z namenom, da se o prihodnosti vsake posebej odloči s strateškega, tržnega in finančnega vidika. Temeljna strategija bo usmerjena predvsem v prodajo Mercatorjevega deleža v teh družbah. Za nekatere od teh družb je Mercator že pričel postopke za prodajo.

Dejavnost družbe

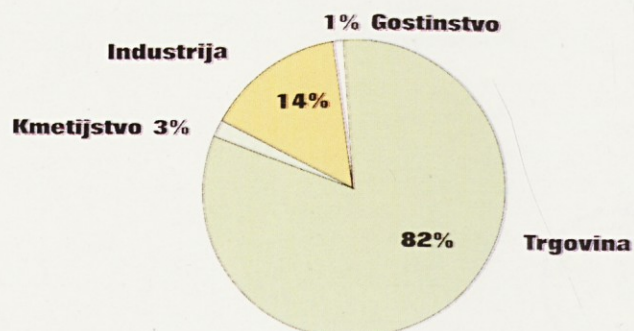
Poslovni sistem Mercator, d.d. je bil kot delniška družba z zaključenim lastninjenjem vpisan v sodni register oktobra 1995. Kapital družbe je znašal 34.718 milijard SIT, po umiku 127.600 lastnih delnic 31.12.1996, pa znaša 33.442 milijard SIT. Glavna dejavnost družbe je trgovina, vendar poleg trgovskih družb koncern povezuje tudi živilskopredelovalne, kmetijske in storitvene družbe.

Glavni finančni podatki

Prihodki iz prodaje po dejavnosti	leto 1996	leto 1995	(tisoč SIT) Indeks
Trgovina	106.696.849	95.865.617	111
Gostinstvo	816.091	791.748	103
Industrija	18.313.066	17.998.225	102
Kmetijstvo	4.258.497	5.241.041	81
Storitve	636.088	663.074	96
Skupaj	130.720.591	120.559.705	108

Finančni podatki	leto 1996	leto 1995	(tisoč SIT) Indeks
Dobiček po obdavčitvi	593.523	415.651	143
Finančni tok	2.448.637	2.054.804	119
Sredstva	73.042.166	67.764.825	108
Lastni kapital	56.178.140	53.559.201	105
Zaposleni	9.042	9.967	91

Deleži dejavnosti v prihodku

KRATKE VESTI

stran 4

aktualno

Mercatorjevi nagrajenci za leto 1996

stran 7

mercator
moje dežele

19. Mercatoriada, Dan Mercatorja

stran 10

Mariborska revija izložb

stran 17

Branje za znanje

Zaradi elektronskih medijev je svet
vse manjši

stran 18

V 271 dneh okoli sveta

stran 20

Svet pričesk, zeleni svet, recept

stran 23

Fotografije na ovitku: Franci Virant, Letno
poročilo Poslovnega sistema Mercator 1996,
kreativno oblikovanje Bojana Fajmut

Časopis Poslovnega sistema Mercator, d.d., Ljubljana,
Dunajska 107.

Izdaja Center za obveščanje, Uredništvo, Ljubljana,
Dunajska 107, telefon 061/1683-205.

Glavna in odgovorna urednica: Vesna Bleiweis

Priprava za tisk: Cortec Ljubljana

Tisk: Tiskarna Ljubljana

Časopis prejemajo delavci, kmetje, učenci in upokojenci
Poslovnega sistema Mercator.

Naklada: 10.800 izvodov.

Po mnenju pristojnega republiškega organa se od časopi-
sa plačuje 5-% prometni davek.

Vesna Bleiweis

Status preasens - trenutno stanje (bolezni)

Da se v Mercatorju in z njim nekaj dogaja, čivkajo že vrabci.

Če pa vprašate povprečnega Mercatorjevca, kaj se v Mercatorju konkretnega, usodnega in pomembnega dogaja, bo zanesljivo v zadregi. Vsak vam bo povedal nekaj drugega. Eden bo rekel "Nižajo se plače", drugi "Kar naprej se reorganiziramo", tretji "Gradimo na veliko", četrti spet "Razprodajamo se" in peti "Jutri pridejo k nam Angleži!". Sobesednika, ki bi iz teh in podobnih odgovorov hotel sestaviti celovit vtis o dogajanju, bi "zapahnilo".

Povežimo vse te odgovore in še množico drugih možnih v ugotovitev: v Mercatorju se dogaja to, da uradno (razen redkih izjem) nihče ne ve, kaj se dogaja in da ima lahko prav vsak, ki v zvezi z dogajanjem izjavi karkoli. Ponavadi pa izjavi to, kar kot dogajanje občuti na lastni koži glede na svoj položaj in lokacijo delovnega mesta.

Tako disputi o spremembah oziroma o dogajanju v Mercatorju postajajo vse bolj podobni zboru zdravniškega konzilija, ki diagnosticira stanje uglednega pacienta - Mercatorja. Eni bi pacienta takoj in drastično rezali po dolgem in počez, drugi bi mu s pijavkami puščali kri, tretji odhajajo na posvet z otoškimi zdravniki, četrti spet prisegajo na rožice v kapljicah. Pacient pa, medtem ko poslušča dispute o svojem zdravju in bolezni (odvisno, kaj konciliju zaradi ugleda pride bolj prav), zaradi delovanja vztrajnostnih sil in prvinskega nagona po ohranitvi, za silo ostaja pri življenju. Konzilij ima na zalogi vrsto atributov, s katerimi se med seboj prepričuje o metodah in posegih, ki naj Mercatorju vdahne zavirljivega zdravja in ga "vzpostavi v konkurenčno formo". Predsednik konzilija bo slej ali prej moral podpisati recept.

In prej ko bomo zaposleni (mi smo Mercator) izvedeli, kakšna je kura (beri: kakšne so spremembe, koga v prvi vrsti zadevajo, kdaj bodo nastopile, kako naj k uresničevanju prispevamo vsak svoje...), prej si bo konzilij lahko oddahnil in začel meriti in ugotavljati uspešnost zdravljenja (reform).

Medtem pa goreče prosim, da bi kupci v Mercatorju kupovali z nasmehom.

Vesna Bleiweis

13. in 14. seja nadzornega sveta

Sredi maja 13., sredi junija 14. seja Mercatorjevega nadzornega sveta. Prva namenjena poslovanju in rezultatom v letu 1996, druga tekočim rezultatom in in investicijam.

Na majski seji je nadzorni svet o rezultatih leta 1996 razpravljaj predvsem kot o rezultatu poslovnega dogajanja, ki kljub izkazanemu dobičku, ne zadovoljuje. Uprava je poudarjala zgolj relevantnost dobička, nadzorni svet sicer nič manj, vendar s kopico pomislekov. Pri tem je nadzorni svet pomisleke opiral predvsem na posamezne kazalce gospodarske uspešnosti, ki ne glede na dobiček, podpirajo ne preveč optimistične ocene dobrega poslovanja. Sicer pa konec dober - vse dobro. Mercator je v letu 1996 ustvaril nekaj več kot 593 milijonov tolarjev dobička, dividend za preteklo leto še ne bo. Nadzorni svet bo vsa ravnanja in ukrepe uprave v letu 1997 spremljal zgolj z vidika zaveze uprave, da bo leto 1997 navrglo 2 milijardi tolarjev dobička zgolj iz čiste poslovne dejavnosti.

Sicer pa je nadzorni svet na tej seji oglašal s prodajo finančnih naložb, ki jih ima Poslovni sistem Mercator v netrgovskih odvisnih družbah in v M banki, Zavarovalnici Mercator ter drugih organizacijah.

Junjska seja nadzornega sveta: poslovanje od januarja do aprila 1997 in investicije. Ocena prvega: podatki o poslovanju v tem obdobju ne govorijo kaj dosti v prid zavezi uprave o dobičku v letu 1997. Sklepno mnenje nadzornega sveta: "Nadzorni svet ocenjuje, da so rezultati

poslovanja v obdobju januar - april 1997 neugodni in niso zadovoljiva podlaga za izpolnitev zaveze uprave. Uprava naj za obdobje januar - junij 1997, poleg ustreznih podatkov, nadzornemu svetu predloži tudi ukrepe, kako bo zaostanek nadomestila."

Kratko poročilo uprave o pretekli in tekoči naložbeni dejavnosti se je moralo soočiti z ugotovitvami revizorja, ki ga je v ta namen angažiral nadzorni svet. Prevelika odstopanja med podatki uprave in revizorja, da bi mogel nadzorni svet mirno sprejeti ene ali druge.

Sklepna ugotovitev nadzornega sveta: "Nadzorni svet zavrača poročilo uprave o investicijah. Sejo, ki bo sredi julija 1997, bo zato posvetil samo naložbam in naložbeni politiki Mercatorja, pri čemer bo obravnaval tako poglede oziroma stališča uprave in služb, v katerih pristojnosti so investicije, kot revizorja, ki ga je postavil nadzorni svet."

Na tej seji je nadzorni svet poslušal informacijo, ki so jo v zvezi z reorganizacijo trgovskega dela Mercatorja pripravili britanski strokovnjaki. "Zadel" jih je podatek o razmerju med zaposlenimi v režiji in operativi. Gospod John Hardman, vodja skupine je plastično orisal Mercatorjeve prednosti in slabosti ter nujnost preobrazbe njegovega trgovskega dela z namenom, da bo Mercator tako z investicijami kot z enostavnejšo organizacijsko zgradbo, ne samo obdržal, temveč tudi povečal svoj tržni delež.

V pristojnost nadzornega sveta po sili zakona sodi tudi obravnavanje presežnih delavcev. Dokler gre za "prostovoljne viške", katerim Mercator izplača vse svoje obveznosti, se zadeve zdijao lahkotne, šlo pa bo bolj trdo, ko bo malha za tovrstne izdatke prazna, zaposlenih pa bo še vedno preveč.

3. redna skupščina Mercatorjevih delničarjev

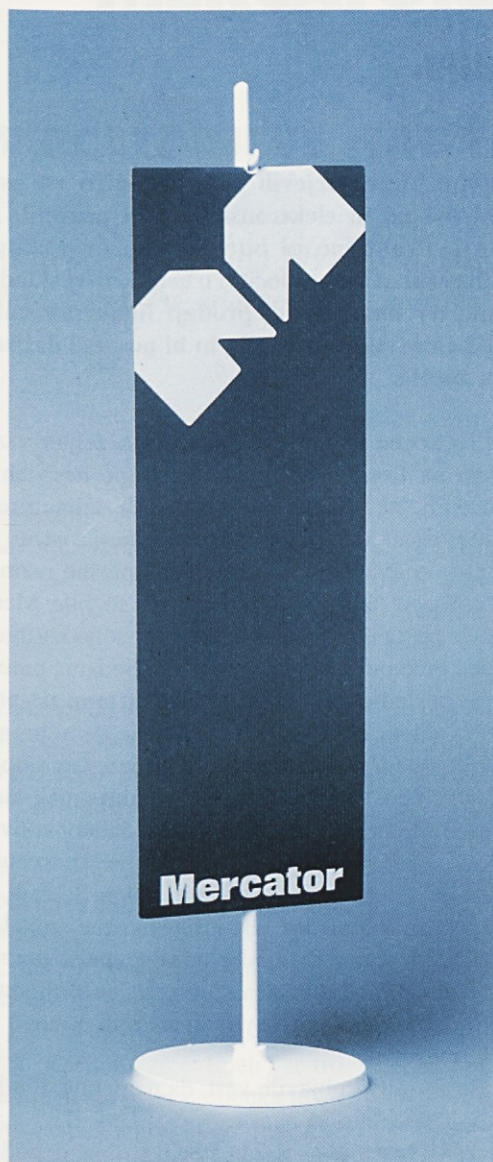
20. junija 1997 je bila v Mercatorjevem poslovnem centru v Ljubljani 3. redna skupščina delničarjev Poslovnega sistema Mercator, d.d.

Delničarji so s skoraj 60 odstotno prisotnostjo kapitala oziroma glasovalnih pravic soglasno sprejeli poslovno poročilo za leto 1996, v katerem je Mercator ustvaril 593,5 milijonov tolarjev dobička. Ta dobiček in nerazdeljen dobiček iz prejšnjih let, kar skupaj zneso 1,012 milijarde tolarjev, so delničarji namenili v sklad lastnih delnic. Skupščina je namreč soglašala s predlogom uprave, da se ta sklad oblikuje v skladu z zakonom, ki dopušča oblikovanje sklada do višine 10% vrednosti osnovnega kapitala. Sprejet je bil tudi sklep o umiku 135.736 lastnih delnic z namenom, da se zmanjša prekapitaliziranost družbe. S tem umikom delnic se je Mercatorjev kapital zmanjšal za dobre 4%.

Uprava je na skupščini potrdila, da bo poslovanje v tekočem letu navrglo dobiček, iz katerega bi bilo možno v letu 1998 že izplačati prve dividende.

Po skupščini tiskovna konferenca Mercatorjeve uprave

Po opravljeni skupščini, 23. junija 1997 je Mercatorjeva uprava sklicala tiskovno konferenco, na kateri je časnika predstavila poslovne rezultate preteklega leta, sklepe 3. redne skupščine delničarjev ter pojasnila razloge za odločitve o prodaji finančnih naložb v netrgovskih odvisnih družbah. Pri tem je predsednik uprave Živko Pregl poudaril, da ne gre za "razprodajo družinske srebrnine" temveč za eno od izvedb odločitve, da bo Mercator poslej samo trgovsko podjetje. Ta odločitev je povezana tako s problemom prevrednotenega kapitala ob lastninjenju, z bilanciranjem v poslovnih izkazih kot tudi z "dekonglomeracijo" kot je predsednik označil Mercatorjevo orientacijo zgolj v trgovino. Konglomerati lastninsko povezanih različnih dejavnosti po svetu usihajo, velike družbe se vse bolj ukvarjajo z eno samo dejavnostjo in v njej zahtevajo popolnost vodenja, upravljanja in rezultatov. Temu sledi tudi Mercator. S prodajo lastninskih deležev v netrgovskih odvisnih družbah, Mercator tem družbam ne zapira vrat, za normal-

na kratko

no trgovanje pa lastninska povezava z Mercatorjem ni potrebna. Z izbiro primerne strateškega partnerja (kupca) bo tem družbam omogočena nadaljnja proizvodnja in ohranitev delovnih mest. Kakšen je odziv na obvestilo o prodaji, ki je bilo objavljeno v časniku Delo, je pojasnil svetovalec uprave za kapitalske zadeve Janez Dokl. "V tem trenutku gre zgolj za poizvedbe in preliminarne informacije. Kdaj, komu in kako pa bo Mercator prodajal finančne naložbe, je odvisno od tega, kako bodo kupci izpolnjevali kriterije, ki jih je za prodajo oblikoval Mercator. Dejstvo je, da se Mercatorju s prodajo ne mudi."

na kratko

Iz letnega poročila 1996

Vse dejavnosti v Mercatorju so v letu 1996 skupaj ustvarile 130.720.591 tisoč tolarjev prihodka in ustvarile 593.523 tisoč tolarjev dobička. Levji delež prihodka - 82% je ustvarila trgovina.

V Mercatorju je bilo v letu 1996 744 trgovin z okoli 120.000 kvadratnih metrov prodajnih površin. V trgovini je bilo zaposlenih 6.612 delavcev, skupaj v koncernu pa 9.042. V primerjavi z letom 1995 se je število zaposlenih znižalo za 9%, pri čemer se je število zaposlenih v trgovini znižalo za 569 delavcev, v drugih dejavnostih pa za 365 delavcev. Prihodek na zaposlenega v trgovini je v letu 1996 znašal 16.600 tisoč tolarjev, v letu 1995 pa 15.763 tisoč tolarjev. Mercator svoje dežele je v letu 1996 posloval z okoli 700 dobavitelji, v njegovem prodajnem programu pa je približno 40.000 izdelkov.

Po transakciji z lastnimi delnicami, ki jo je odobrila 3. skupščina delničarjev znaša Mercatorjev osnovni kapital 32.085 milijard tolarjev. Sicer pa je 54% Mercatorjevega kapitala v rokah pravnih oseb 46% pa v rokah individualnih delničarjev.

Letno poročilo je zahteva, ki ji ne more uiti nobena delniška družba. Pripravljena morajo biti tako za nadzorni svet, za skupščino delničarjev in poslovne partnerje. Oblikovno so lahko zelo preprosta, lahko pa so celo življenjski dosežek oblikovalca in tekstopisca. Vsebinsko morajo biti naravnana tako, da poslovnemu svetu omogočajo vpogled v poslovanje in v verodostojnost tistega, ki se predstavlja.

Mercatorjevo poslovno poročilo za leto 1996 je prvič izšlo v nekoliko drugačni obliki. Podatki o poslovanju in drugi pomembni dogodki v Mercatorju, so "skriti" v nakupovalni vrečki, ki jo je oblikovala Bojana Fajmut, "naredila" iz znane rdeče propagandne mape. Besedilo in številke je opremila s svežino, ki jo najdemo (ali pa bi jo morali) najti na Mercatorjevih prodajnih policah.

na kratko

Mercator zmanjšal lastniški delež v Intersparu in Spar Mercatorju

V sklop zniževanja Mercatorjevih finančnih naložb sodi tudi prodaja lastniškega deleža v družbah Spar-Mercator in Interspar. Na podlagi sklenjene pogodbe o prodaji, se je Mercatorjev delež v družbi Spar-Mercator znižal s 50% na 20%, v družbi Interspar pa z 49% na 20%.

Mercator v medijih

Kar lepo število vesti in člankov in tudi izjav predstavnikov Mercatorja je bilo od maja do začetka julija objavljenih v slovenskih medijih.

V začetku maja je **FINANCIAL TIMES** objavil povzetek pogovora s predsednikom Mercatorjeve uprave Živkom Preglom. Avtor Kevin Done se je posvetil predvsem kreditu Evropske banke za obnovo in razvoj in naložbam v prestrukturiranje Mercatorjeve trgovine na drobno. "Preden bo šel Mercator na tuje trge, mora najprej narediti red doma.", je izjavil predsednik uprave.

Mariborski Večer, Gospodarski vestnik, časopis Trgovina so kar nekaj člankov posvetili prihodu Interspara v Maribor, kjer namerava družba zgraditi okoli 30.000 kv/m prodajnih površin. Ob tem so zanimive navedbe Intersparovega direktorja Igorja Merviča, da Interspar v Kopru ne želi tekmovati s svojim družabnikom Mercatorjem. Vnemar pa tudi ni povzetek izjave svetovalca predsednika Mercatorjeve uprave Aleša Čerina. Ta v zvezi z morebitno združitvijo Interspara in Spar Mercatorja pravi, da je to mogoče, za združitev pa naj bi najbolj navijali tuji družbeniki. Pri tem bi seveda prišlo do spremembe kapitalskih družbenikov, vendar ne v prid Mercatorja. "Največja slovenska družba", po besedah Aleša Čerina, ne more postati večinska lastnica morebitnega združenega podjetja, lahko pa v celoti ali delno proda svoj kapitalski delež. Vendar ni nujno, da se bo to res zgodilo.

Delavska enotnost je poročala o kriznem vodenju v Mercator-Slosadu. Direktor Franc Rovere pravi, da po zmanjšanju števila delavcev, delo v podjetju teče nemoteno. Ugotavlja, da je Slosad mogoče rešiti, če bo Mercator reprogramiral svoje terjatve do podjetja. Slosad je v letu 1996 končal z 92 milioni izgube. Vodstvo Mercatorja je pristalo na sanacijo, ki že teče. Slosad se bo ukvarjal samo s predelavo sadja in proizvodnjo višenj v alkoholu za čokoladno industrijo. Kljub pričakovani minimalni izgubi bodo letos nadaljevali s proizvodnjo sirupov. Velike rezerve pa ima podjetje na področju logistike. Obenem direktor napoveduje dolgoročno sodelovanje s sadjarji. Slosad napoveduje, da jeseni štajerskim sadjarjem, predvsem proizvajalcem jabolk in višenj, ne bo več treba razbijati glave, kam s sadjem. Slosad lahko letno predela 14.000 do 15.000 ton jabolk in nekaj tisoč ton višenj.

3. skupščini Mercatorjevih delničarjev so vsi osrednji slovenski tiskani in elektronski mediji posvetili precej pozornosti. Praktično ni bilo medija, ki o skupščini, poslovnih rezultatih in odločitvi o ustanovitvi sklada lastnih delnic ter nameravani prodaji finančnih naložb v odvisnih netrgovskih družbah, in bi posvetil daljšega ali krajšega zapisa.

Finance so konec junija objavile zapis o željah v zvezi s trgovanjem na Borzi. V Mercatorju so, po besedah Aleša Čerina ocenili, da je cena Mercatorjevih delnic preizka. Le delno je sicer odsev uspešnosti podjetja, sicer pa sta cena krojila še dva dejavnika. Prvi so splošne razmere na slovenskem trgu kapitala, drugi pa, da so bile Mercatorjeve delnice postale prometne še pred kotacijo na trgu OTC in hvaležen predmet mnogih špekulacij. Sedanja precej nizka cena je posledica trgovanja na sivem trgu, na prehodu iz leta 1995 v leto 1996. Aleš Čerin meni, da bi bil aktiven poseg na borznem trgu z namenom vzdrževanja določene cene delnice, upošteva vložek na eni in učinek na drugi strani, nesmislen. O odločitvah, ki bi lahko vplivale na ceno delnic na Borzi se v Mercatorju prej posvetujejo s finančnimi in drugimi strokovnjaki. Nakup lastnih delnic pa je predvsem v funkciji zmanjševanja prekapitaliziranosti družbe. Mercator razmišlja o zahtevnejši borzni kotaciji v bližnji prihodnosti. Za srednjeročno prihodnost pa ni potrebn, da bi nadaljni razvoj financirali z novo izdajo delnica ali obveznic.

Finance so 2.7.1997 objavile vest, da namerava Banka Koper kupiti 40% delnic M banke.

Gospodarski vestnik je v 24. številki objavil podatek o vplačanih protivoltnih zavarovalnih premijah. Mercator je vplačal za vlomsko zavarovanje nekaj več kot 8,5 milijona tolarjev premije, za škode pa so zavarovalnice izplačale dobrih 10 milijonov tolarjev. Lani so ob 7 milijonih vplačanih premij, izplačale le za 4,5 milijonov tolarjev škod.

*Sporočamo, da bo verjetno dokončno
izdihnil naš praviloma tedenski
gospod blagega spomina in novic*

INFORMATOR.

MERCATORJEVI NAGRAJENCI

MERCATORJEVE NAGRADE ZA LETO 1996 PODELJENE

Novo mesto, 6. junija 1997 - dan, ki so ga v spremenljivem juniju, vremenski bogovi podarili Mercatorju. Pa, kdorkoli je že botroval vremenu, pomembno je, da so vzdušju botrovali ljudje. Tudi Mercatorjevi nagrajenci za leto 1996.

Predstavljamo vam nagrajenke in nagrajence s kratkimi utemeljitvami nagrade.

ANICA AMBROŽ - profitni center Golovec, poslovodkinja v samopostrežni trgovini na Gregorčičevi ulici v Ljubljani.

"Nagrajenka do podrobnosti pozna pot od prodajalke do poslovodkinje. Pot, na kateri srečuješ take in drugačne kupce, take in drugačne dobavitelje, take in drugačne sodelavce. Pot, na kateri moraš za vse svoje sopotnike najti čas, besedo in srce. Imeti vse troje hkrati je najtežje - nagrajenka je vse troje povezala v splet, ki ga predstavlja uspešna in ugledna trgovina na Gregorčičevi ulici."

MARTIN ANDREJČIČ - vodja skladišča v profitnem centru Grosist, Mercator Dolenjska.

"Nagrajenec je kot vajenec začel v šentjernejskem Mercatorju, se izučil in si za nekaj časa kruh poiskal drugje, se vrnil kot vodja oddelka v Mercatorjevo skladišče in letos praznuje 10 let vodenja skladišča. Potrojen pretok blaga in prometa, dosežen tudi s primerno tehnološko in informacijsko podporo, vendar že nekaj let brez spremembe števila zaposlenih, je dokaz organizacijskih, komunikacijskih, skratka poslovnih in človeških kvalitet nagrajenca."

"Dvanajsto leto podeljujemo Mercatorjeve nagrade našim sodelavcem, ki pomembno izstopajo s svojimi delovnimi dosežki. Sodelavcem, ki tudi zaradi osebnostnih vrtilin uživajo ugled in spoštovanje v delovnem in življenjskem okolju. Podeljena nagrada ni samo priznanje posamezniku, je obenem priznanje vsem članom delovnih kolektivov, iz katerih prihajajo nagrajenci. Je obenem tudi zahvala družinskim članom nagrajencev, ki s potrpljenjem in razumevanjem sprejemajo predanost svojih žena in mož, mater in očetov Mercatorju. Naj v trenutku podelitve nagrade z vsemi nami zaživi želja po odličnosti vsakega posebej in vseh, ki smo v srcu in pri delu kakorkoli zaznamovani z Mercatorjem. Ni pa v tem trenutku odveč izreči pričakovanja, da bo naše stremenje k odličnosti, s strani Mercatorja primerno nagrajeno in potrjeno ob uresničitvi visoko postavljenih ciljev."

Po teh uvodnih besedah je predsednik Mercatorjeve uprave Živko Pregl 10 nagrajencem izročil nagrade.

ALOJZ ANDROJNA - Mercator Kmečka zadruga Sevnica, poslovodja v Kmetijskem oskrbnem centru.

"Nagrajenec je od prvega delovnega dne pred 36 leti zvest Mercatorjevu imenu, njegovi trgovini. Zvest in predan prodaji v specifičnem okolju in specifičnim kupcem, kar zahteva posebno znanje in sposobnost. Voditi trgovino s kmetijskim repromaterialom pomeni znati odgovoriti na vsa vprašanja o njegovi uporabnosti, odgovoriti na vse kupčeve pomisleke, biti strokoven, prepričan in prepričljiv svetovalec sejalcu, vinogradniku, koscu, vrtarju ali sadjarju."

DRAGICA ČUČEK - poslovodkinja trgovine Rimska peč v Ptujju, profitni center MIP Detajl, družba Mercator SVS.

"Nagrajenka je odlična organizatorica dela, natančna analitičarka stroškov, pretanjena varuhinja dobrih odnosov med sodelavci in mojstrica v odnosih s kupci. Se je torej moč čuditi rezultatom: v celotni maloprodaji družbe znaša delež prodaje trgovine, ki jo vodi nagrajenka, 7,8%. Dobiček na zaposlenega znaša skoraj 950.000 tolarjev... in nasmeh, beseda? Všteta sta v rezultatu, ne v ceno."

Z leve proti desni: Anica Ambrož, Dragica Čuček, Ida Dajčman, Anton Kokelj, Alojz Androjna, Franko Parovel,

IDA DAJČMAN - poslovodkinja samopostrežbe v blagovnici Lenart, profitni center Potrošnik, Mercator SVS.

"Več kot četrtoletja nagrajenko veže na Mercator in sredino, ki ji je predana z vsem srcem. Vzor sodelavkam in sodelavcem, učiteljica mnogih generacij trgovcev, voditeljica uspešne in k vedno boljшему poslovanju stremeče samopostrežne prodajalne. Stori vse, da iz kupcev naredi zveste prijatelje Mercatorja in trgovine, ki jo vodi. Rezultat: nadpovprečna uspešnost tako v profitnem centru Potrošnik kot tudi v družbi Mercator SVS."

MARJAN JUVAN - vodja vzdrževanja v Tovarni olja Olajrica, Kranj

"Nagrajenec je strokovnjak, ki skrbi, da gre v tovarni vse kot po olju. V 14 letih dela v tovarni, je nagrajenec dober spoznal vse strojne in druge naprave, pomembne za nemoten in kakovosten potek proizvodnje. Dognal in skonstruiral je vrsto inovacij, tehničnih ali drugačnih izboljšav. Vrsta nagrajenčevih izvornih rešitev pri polnilnih linijah oziroma strojih, tehnične in organizacijske rešitve, izdelava laboratorija za umerjanje termometrov in manometrov je prispevala, k pomembnim prihrankom surovin ter k projektom, potrebnih za pridobitev certifikata o poslovanju po standardih ISO 9001 in 14000."

ANTON KOKELJ - kmet, predsednik Mercator Kmetijsko gozdarske zadruga Sora, Žiri

"Med kmetijskimi zadrugami, ki nosijo Mercatorjevo ime, je žirovska poslovno najbolj uspešna. V zadrugi, kjer se njeni člani in zaposleni zavedajo skupne odgovornosti za obstoj in razvoj zadruga in predvsem kmetij, je vloga predsednika posebej pomembna. Nagrajenec je kmet, ki z znanjem, pridobljenim na kmetijski šoli, z izkušnjami svojega rodu in veliko splošno razgledanostjo vodi kmetijo. Z enako odgovornostjo in preudarnostjo kot vodi svojo kmetijo, vodi upravljanje zadruga v skupno dobro in v dobro razvoja po žirovskih hribih posejanih kmetij."

Marjan Juvan, Jože Pečar, Cveto Zupančič, Martin Andrejčič

FRANKO PAROVEL - poslovodja Diskonta v Luciji, Mercator-Degro

"So ljudje, ki so rojeni trgovci in ki znajo kljub neusmiljeni konkurenci, ki pritiska predvsem z one strani državne meje, pritegniti in prepričati kupce. Dober trgovec je v prvi vrsti odličen poslušalec in realizator kupčevih želja, dober poslovodja je kot dirigent, ki iz članov orkestra izvabi žlahtno muziciranje. Nagrajenec je odličen poslušalec in izvrsten dirigent 18 članskega orkestra svojih sodelavcev. Nagrada, ki trgovcu nadomesti aplavz: zadovoljni, zvesti in novi kupci, poslovno uspešna in ugledna trgovina."

JOŽE PEČAR - poslovodja Diskonta v Ljubljani, profitni center Grmada

"Podjetnost, samoiniciativnost, ustrezljivost in poslovodsko znanje nagrajenec povezuje s smislom in sposobnostmi za vodenje 35 članskega kolektiva. Diskont, ki ga vodi nagrajenec je največja Mercatorjeva diskontna trgovina v Ljubljani. Diskont po rezultatih sodi med najuspešnejše Mercatorjeve trgovine v letu 1996. Večletni rezultati poslovanja dokazujejo, da nagrajenec nadpovprečno uspešno obvladuje poslovanje, zadovoljstvo vse večjega števila kupcev pa je trgovcu največje in najslajše priznanje."

CVETO ZUPANČIČ - kmet, predsednik Mercator-Kmetijske zadruga Stična.

Nagrajenec zagrizeno vztraja na kmetiji, kjer barva kruha ni odvisna zgolj od vložnega dela in znanja. Bosti se z zemljo za njene plodove, je verjetno veliko manj naporno kot bosti se z državo, da bi s svojo politiko varovala ljudi, zemljo in njene plodove. V stiški zadrugi trdijo, da je nagrajenec prava oseba, v pravem trenutku na pravem mestu. In glede na zadružno uspehe, jim je moč pritrditi."

19. MERCATORIADA

Iz meglenega, nič dobrega obetajočega jutra, se je izvil bleščeč dan. Mercatorjevci so že pred deveto dopoldne prihajali od vsepovsod. Izstopali so iz avtobusov, osebnih vozil, kombijev... Od jutra se je pogreval golaž, cvrčali so piščanci in koža na odojkih je postajala vse bolj zlatorjava. Cviček je rdel od zadovoljstva in pive ni bilo samo za živce.

Okoli 3.200 Mercatorjevcev z družinskimi člani in prijatelji je posedlo pod šotorsko streho, ki je varovala pred sončno pripeko. Na dvorišču osrednjega Mercatorjevega skladišča na Dolenjskem, je Slakova frajtonarica kar nekajkrat odšla po dekline pod Gorjance. Zbog jedne divne crne žene, so se plavalasem v nemala srca in oči. Miško in Bertica sta žaplešala in pripovedovala zgodbe o svojih otročkih, ki se jih čokoladiče v trgovini kar šame primejo in ne gredo stran od prštkov.

Izletniki so se z Gorjancev vrnili dobre volje. V zabavnih nagradnih igrah so se med seboj pomerile ekipe Štajercev, Ljubljančanov, Dolenjcev, Gorenjcev in Primorcev. Vrhunec prireditve je bil gotovo pogled na tri padalce z Mercatorjevimi zastavami, ki so se spustili na prizorišče. Navdušen aplavz je potrdil njihovo mojstrstvo. Seveda so bili bučnega pozdrava deležni tudi vsi nagrajenci in športniki, ki so prihajali po medalje.

19. Mercatoriade - letnih športnih iger se je udeležilo okoli 1500 zagreth rekreativcev pa tudi takih, ki se s posamezno športno panogo resneje ukvarjajo. Vse od srede aprila do zadnjega dne - 6. junija, so potekala tekmovanja v 10 športnih panogah. Incidentov, ki bi jih povzročila prevelika zagretost za zmago, ni bilo. Nasprotno, udeleženci so se izkazali s

IN DAN MERCATORJA V NOVEM MESTU

pravim športnim obnašanjem, s tovarištvom in po končanih tekmovanjih ni manjkalo dobrih žurov. Vrhunec Mercatoriade je Dan Mercatorja. **Organizirali so ga sodelavci iz družbe Mercator Dolenjska. Za organizacijo ocena: odlično.**

Druženje v Novem mestu, in tudi že veliko podobnih, je spet pokazalo, da imamo zaposleni Mercator radi, da smo nanj navezani in da smo ga pripravljene nadgraditi in podpreti njegovo razvojno vizijo. Želimo pa obenem jasno vedeti, kakšna vloga nam je v tem nadgrajevanju namenjena.

Ob Mercatoriadah in Dnevu Mercatorja se družimo Mercatorjevci z različnih koncev države, različnih poklicev, različne izobrazbene ravni. Vsi smo "doma" pod isto - Mercatorjevo streho. Zato nam ni vseeno, kakšna je in kaj na njej počnejo mojstri krovci. Mnogi udeleženci Dneva Mercatorja so med veliko optimističnih pogledov na prihodnost, vpletali tudi črne. Tako za utrditev optimizma kot za odpravo črnogledosti vsi moji sobesedniki pričakujejo uradnih informacij, uradnih podatkov, kaj se v resnici dogaja na področju reorganizacije in kako bo vplivala na profitni center, družbo, skupine zaposlenih in na posameznika. Okoliščine niso bile primerne za resne in poglobljene razprave na to temo, vendar se skrbi, ki je vela

v pogovorih, ni moč izogniti.

"Je mar res tako težko priti z jasno besedo na dan?", me je vprašal eden od udeležencev. Iz vprašanja je vela prizadetost.

Do kdaj? Ko bo prerasla v otopenost, bo prepozno.

Vesna Bleiweis

REZULTATI 19. MERCATORIADE

TENIS

TOČKE

1. PSM 1 (URANJEK, KOTAR, JOKSIMOVIČ)	25
2. SVS 1 (MURŠEC, GAVEZ, MIHELIČ)	20
3. PSM 2 (JUŽNIČ, WILDMANN, KOŠIR T.)	-
4. KZ KRKA (RIFELJ, ZORČIČ, BALON)	12
5. SVS 2 (PETEK, BRODNJAK, PETEK)	-

ŠAH

1. KZ KRKA	25
2. SVS	20
3. PSM, PC TRGOPROMET	15
4. GORENJSKE MLEKARNE	12
5. PEKARNA GROSUPLJE	11

ODBOJKA - ŽENSKE

1. AGROKOMBINAT	25
2. SLOSAD	20
3. M-KG KOČEVJE	15
4. PSM	12
5. SVS	11
6. KMEČKA ZADRUGA SEVNICA	10
7. DOLENJSKA	9
8. KZ KRKA	8

ODBOJKA - MOŠKI

1. TRGOAVTO	25
2. SVS	20
3. EMBA	15
4. PSM, PC GROSIST HLAD. ZALOG	12
5. KG KOČEVJE	11
6. PSM, PC NANOS	-
7. PSM, PC SADJE ZELENJAVA	-
8. KZ KRKA	8
9. SLOSAD	7

MALI NOGOMET

TOČKE

1. EMBA	25
2. SVS	20
3. PSM, PC GROSIST	15
4. TRGOAVTO	12
5. DEGRO	11
6. PSM, PC SADJE ZELENJAVA	-
7. ZMAJČKOV BUTIK	9
8. GORENJSKA MLEKARNA	8
9. KG KOČEVJE	7
10. SVS 2	-
11. DOLENJSKA	5
12. PSM, PC GROSIST HZ	-
13. PSM, PC TRGOPROMET	-
14. KMETIJSTVO KRANJ	2
15. PSM, PC PRESKRBA KRŠKO	-
16. MESNINE DEŽELE KRANJSKE	-
17. PEKARNA GROSUPLJE	-
18. PSM, PC JELKA	-
19. KMEČKA ZADRUGA SEVNICA	-
20. SLOSAD	-
21. PSM	-

NAMIZNI TENIS - MOŠKI

1. DEGRO	25
2. AGROKOMBINAT	20
3. KZ KRKA	15
4. SVS 2	12
5. PSM, PC GROSIST	11
6. DEGRO 2	-

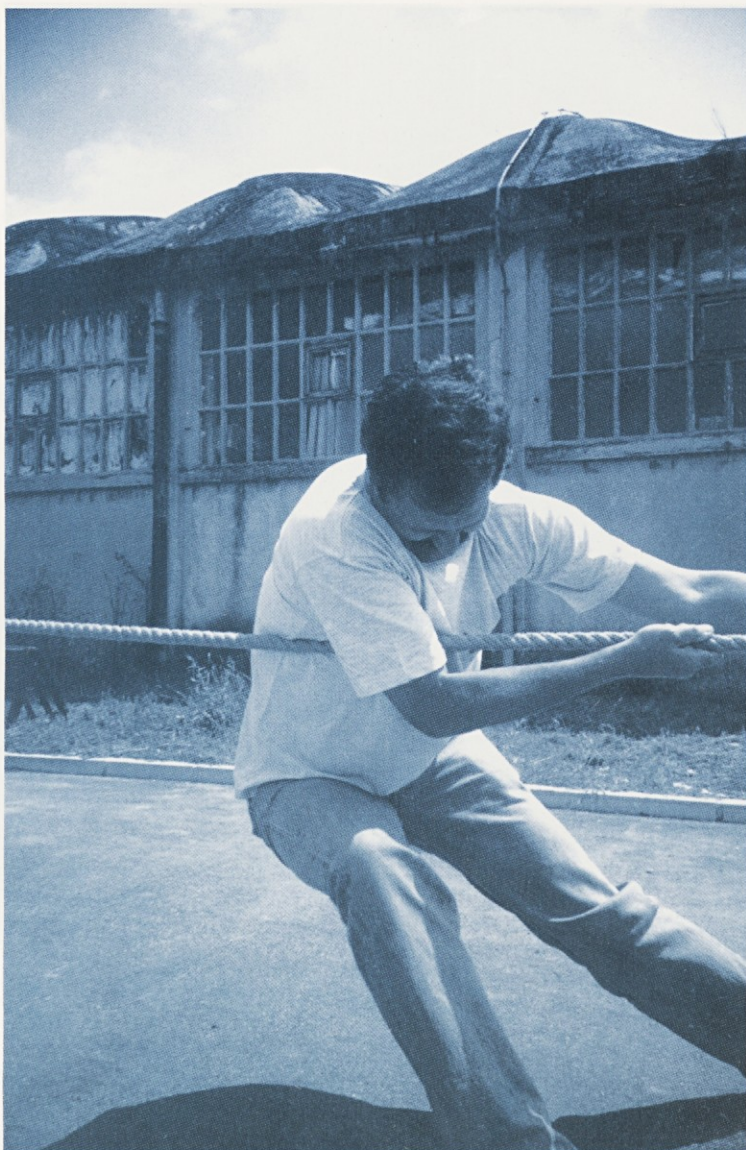
NAMIZNI TENIS ŽENSKE

1. SVS 1	25
2. DEGRO	20
3. OLJARICA	15
4. KZ KRKA	12

STRELJANJE - MOŠKI

1. SVS 1	25
2. PSM, PC GROSIST - HLAD. ZALOG	20
3. DEGRO	15
4. SVS 2	-
5. KZ KRKA	11
6. OLJARICA	10
7. GORENJSKA MLEKARNA	9
8. DOLENJSKA	8
9. PEKARNA GROSUPLJE	7
10. AGROKOMBINAT	6
11. PSM, PC PRESKRBA KRŠKO	-

STRELJANJE - ŽENSKE

1. KZ KRKA	25
2. SVS 1	20
3. SVS 2	-
4. KZ SEVNICA	12
5. PSM, PC PRESKRBA KRŠKO	11

VLEČENJE VRVI

1. AGROKOMBINAT	25
2. KZ KRKA	20
3. KMEČKA ZADRUGA SEVNICA	15
4. DOLENJSKA	12
5. PSM, PC NANOS	11
6. PSM, PC PRESKRBA KRŠKO	-
7. SVS	9
8. DEGRO	8
9. PSM, PC SADJE ZELENJAVA	-

KOŠARKA - MOŠKI

1. KG KOČEVJE	25
2. SLOSAD	20
3. PSM, PC PRESKRBA TRŽIČ	15
4. TRGOAVTO	12
5. OLJARICA	11
6. PSM, PC NANOS	-
7. DOLENJSKA, PC GRADIŠČE	9
8. SVS	8
9. KZ KRKA	9
10. PSM, PC GROSIST	-

KOŠARKA ŽENSKE

1. KZ KRKA	25
2. DOLENJSKA	20
3. SVS	15

KROS - ŽENSKE

1. AGROKOMVBINAT (PERŠE, KUCHAR, OLOVEC) 25
2. SVS (KRUŠIČ, FIŠTRAVEC, VOZLIČ) 20

KROS - MOŠKI

1. KZ KRKA (MIKEC, ILAR, SRČIČ) 25
2. SVS (KOJC, BRLEK, STARČIČ) 20
3. PSM (ULČAR, IMPERL, KRANJČEVIČ) 15

EKIPNE UVRSTITVE

1. SVS 272
2. KZ KRKA 233
3. PSM 212
4. AGROKOMBINAT 95
5. DEGRO 86
6. DOLENJSKA 78
7. KG KOČEVJE 58
8. OLJARICA 57
9. TRGOAVTO 49
10. SLOSAD 47
11. GORENJSKA MLEKARNA 45
12. EMBA 42
13. KMEČKA ZADRUGA SEVNICA 37
14. PEKARNA GROSUPLJE 20
15. MESNINE DEŽELE KRANJSKE 17
16. HOTEL ILIRIJA 16
17. ZMAJČKOV BUTIK 12
18. KMETIJSTVO KRANJ 2
- OPTIMA -
- ZAVAROVALNICA MERCATOR -
- KZ TREBNJE -

Enotna služba za varstvo pri delu, požarno varnost ter sanitarne in zdravstvene razmere

Varstvo pri delu, požarna varnost, sanitarne in zdravstvene razmere na delovnem mestu, so bila do letošnjega leta področja, ki so sodila v domeno profitnih centrov. 1. junija pa je bila v obvladujoči družbi ustanovljena posebna služba za vsa navedena področja. Vodi jo ing. Jože Nadu.

Služba je pripravila predlog pravilnika o varstvu pri delu, ki sta ga potrdila uprava in svet delavcev družbe. Pravilnik že velja.

Sestavni del pravilnika je tudi seznam delovnih mest, ki so z vidika delovno-pravne, zdravstvene ali druge zakonodaje glede varstva pri delu zdravstvenih in sanitarnih pogojev, posebej izpostavljena in zato zahtevajo poseben tretma. Gre torej za seznam delovnih mest, na katerih so potrebni

preventivni sanitarno-zdravstveni ukrepi, zaščitna obleka ali druga za varstvo pri delu.

Služba za varstvo pri delu si je skupaj s predstavniki družbe, sprecilaizirane za varstvo pri delu in z inšpektorjem za delo, ogledala nekaj naših trgovin in skladišč.

Prve skupne ugotovitve: na splošno je znanje o varstvu pri delu nizko, kar je posledica nekontinuiranega izobraževanja ali pa sploh neizobraževanja; varnostne razmere v delovnih okoljih so različne in so bolj ali manj posledica improviziranih rešitev, nastalih ob hitrih intervencijah vzdrževalcev; mnogo pa je nemarnosti, ki jih lahko pripišemo premajhni uporabi metle, vode in detergentov. Sama trgovina kupcu kaže lep in čist obraz, prostori za njo pa so...

Predstavniki službe za varstvo pri delu bodo v prihodnje obiskali 10% vseh trgovin v obvladujoči družbi, sestavili zabeleške o pomanjkljivostih in tudi o dobrih straneh, o ugotovitvah pa poročali na poslovodskih sestankih. Tako bo služba opozarjala na najpogostejše nepravilnosti in pomanjkljivosti. Opozarjala bo poslovodje, ki so odgovorni za varnost na delovnem mestu, opozarjala na postopke, potrebne za odpravo... Skratka služba bo v prvi vrsti za sedaj delovala zgolj preventivno. Zato ni odveč njeno povabilo k sodelovanju vsem, ki imajo kakorkoli opraviti z varnostnimi, požarnimi, sanitarno-tehničnimi in zdravstvenimi razmerami na delovnem mestu.

Zaživel PC Nanos Tehnika

Profitni center Nanos-Tehnika je nastal z razdelitvijo nekdanje družbe Mercator-Nanos v dva profitna centra. Tako se je nekdanji grosistični del Nanosa prelevil v specializirani distribucijski center za neživilske izdelke.

Profitni oziroma distribucijski center je že zaživel. Z minimalnimi stroški in z velikim prizadevanjem zaposlenih je bila čez noč urejena lična kolekcijaska soba. Pohvaliti gre Ivana Briclja in njegove sodelavce, ki so v rekordnem času preuredili pisarniške prostore v prijeten ambient, v katerem je razstavljen prodajni program. Ne gre pozabiti delavcev v skladišču, ki so v predvidenem času uskladiščili nove izdelke. Najpomembnejše pa je, da so se zelo hitro priučili in navadili ravnanja z novimi blagovnimi skupinami, tako da delo poteka praktično brez napak. Lahko rečemo, da je profitni center Nanos-Tehnika opravil prvi izpit.

Od poslovne strategije je odvisno, kako

bodo cilji novega centra tudi uresničeni. Obenem bo to tudi preverjanje, kako in ali je vsak delavec razumel smisel reorganizacije - ustvarjanje dobička in socialne varnosti. Želimo, da bi geslo "Mercator, najboljši sosed" v pravem smislu veljalo tudi za zaposlene.

Profitni center Nanos-Tehnika je storil prve korake, vsi nadaljnji pa morajo biti še hitrejši in zanesljivejši, saj bo le tako lahko prehitel vsak dan ostrejšo konkurenco. Z znanjem, usvarjalnostjo in prodornostjo bodo zaposleni dokazali, da smo najboljši. Cilj je postavljen, samo do njega je treba priteči prvi, če hočeš kaj veljati, se reče športnem žargonu.

Naj končam z besedami Johna E. Arnolda: "Preteklost je zame le spomin, prihodnost je izziv za novo, boljše. Moč učenja je neizmerna, je pot na višjo raven."

Dušan Đorđević

MARIBORSKA REVIIJA IZLOŽB

Društvo aranžerjev in oblikovalcev je letos že dvanajstič pripravilo Bienale aranžerskega oblikovanja. Priprave na organizacijo so trajale kar nekaj časa. Kljub težkemu stanju mariborskega gospodarstva, so organizatorji našli sponzorje in revija je bila uspešna.

Na podlagi dobro pripravljenega programa in številnih prijav udeležencev za strokovne seminarje, je mariborsko Društvo aranžerjev in oblikovalcev 12. Bienale izpeljalo tako kot se šika. Bienale je podprlo 90 sponzorjev. Predvsem takih, ki se ukvarjajo s tekstilno, usnjarsko, kozmetično, galanterijsko in drugo modno proizvodnjo.

Posebej so se v Mercator-Modni hiši predstavili proizvajalci tekstila, usnjene galanterije in bižuterije. Izvirno urejene izložbe v Modni hiši in pri drugih mariborskih trgovcih so izzvale izjemno zanimanje javnih medijev, predvsem televizije in radia. Med največkrat omenjenimi so bile izložbe Modne hiše, v njih se je predstavilo 13 proizvajalcev.

Še bolj kot pozornosti medijev smo bili avtorji Bienala veseli pozornosti kupcev, ki so se pred izložbami radi ustavljali in jih komentirali.

Revija je trajala od 21. aprila do 3. maja 1997. Izpostavimo pa naj 25. april 1997, ko je bil na programu strokovni seminar za aranžerje iz vse Slovenije. Namenjen je bil tudi direktorjem trgovskih podjetij, komercialistom, poslovojem in seveda tudi posameznikom, ki se ukvarjajo s trgovino in marketingom. Zlasti je razveseljivo, da je seminar odprl vrata tudi dijakom 4. letnika Srednje aranžerske šole.

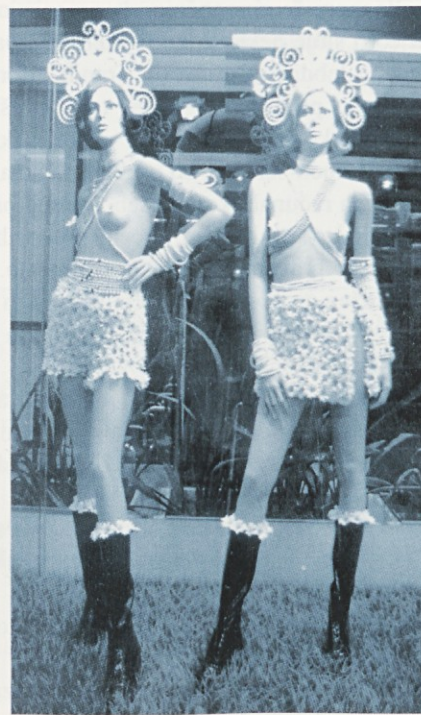
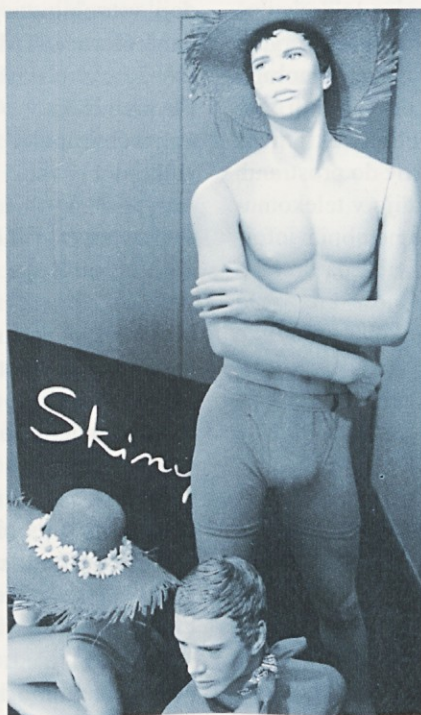
"Izložba, mestna podoba" (predavatelj: dr. Vilibald Premzl), "Nove naloge slovenske trgovine" (predavateljica: Metka Potočnik), "Tržno komuniciranje" (predavatelj: Milan Hojnik), "Svetloba in prostor" (predavatelj: Janez Koritnik), "Prezentacija blaga" (predavatelj: gost iz Avstrije Ervin Gugerell) so bili naslovi tem. Predavatelji so svoje teme predstavili slikovito in prepričani smo, da so njihove tehtne ugotovitve padle na plodna tla. Na seminar-

ju je bilo 116 udeležencev, med njimi 23 iz Mercatorja. Bili smo sicer dobro, vendar bi bili lahko še bolj zastopani.

Ob koncu lahko v imenu Društva aranžerjev in oblikovalcev Maribor izrečemo zahvalo vsem sponzorjem, vodilnim delavcem mariborskih podjetij, med njimi predvsem Jožefu Šilecu, direktorju Mercator-Modne hiše Maribor. Seveda pa gre zahvala za resnično lepo urejene izložbe vsem mariborskim aranžerjem in dijakom 4. letnika Srednje aranžerske šole, ki so s postavitvami izložb opravili tudi končni praktični del izpita za poklic aranžerskega tehnika.

Želimo si, da bi mariborska revija izložb le ne bila enkratni pojav. Naj bodo domiselne, urejene in privlačne izložbe sestavni del vsakdanje podobe mesta ob Dravi.

Edi Kobale

BLIŽNJA PRIHODNOST: SESTANKOVANJE IN NAKUPOVANJE PREKO ELEKTRONSKIH MEDIJEV

Ob koncu podiplomskega študija na Fakulteti za organizacijske vede v Kranju nas je pot zanesla v Združene države Amerike. Izkoristili smo prednost majhne skupine, si načrtali nekoliko drugačno pot kot druge skupine in v 14 dneh prepotovali Ameriko od vzhoda do zahoda.

Cilj našega potovanja je bil obisk nekaj vodilnih ameriških podjetij in univerz s področja novih informacijskih tehnologij. Mene pa je gnalo videti čimveč novega s področja elektronskega trgovanja.

Bo omrežen svet še naš svet?

Brez New Yorka ni šlo. Obiskali smo IBM - International Executive Briefing Center, kjer nas je prijazno sprejel direktor William W. Bryan s sodelavci. V idiličnem delovnem okolju si IBM-ovi strokovnjaki zamišljajo prihodnost in snujejo načrte, kam se bo usmerila informacijska tehnologija v petih, desetih letih. Uvodno predstavitev je imel g. Ted Armstrong, ki je govoril o globalizaciji in novih tehnologijah, kako bodo te nove tehnologije vplivale na spremembo sveta. Sprva sem imela občutek, da govori o nekem "novem svetu" brez meja. V nadaljevanju predstavitve pa se je izkazalo, da me občutek ne vara in da govori o novi viziji, o prihodnosti, ki se odpira z novostmi v informacijski tehnologiji. Uporaba novih informacijskih tehnologij in komunikacij - Network Computing - bodo oziroma do neke mere že omogočajo, da organizacije niso le organizacije, ki stoje nekje trdno na tleh, pač pa te - "space" organizacije lebdi v prostoru. Trendi informacijske tehnologije gredo predvsem v smeri t.i. človeško orientiranih tehnologij, kot so glas, slika, elektronski podpis, ekrani na dotik (touch-screen), od osebnih računalnikov do prostranih mrežnih računalnikov. Poseben trend pa vidijo v telekomunikacijah - v hitrih in poceni prenosih pomembnih informacij ob pravem času, na pravo mesto. Pravijo, da bo tako "omrežen svet" dodal informacijski novo vrednost, kjer bodo igrale funkcije filtriranja informacij in učinkovit modul za iskanje informacij, glavno vlogo.

Gospa Sue Smith nam je predstavila pomen novih tehnologij za končne uporabnike. Rdeča nit so bile tri ključne besede: sprememba - tehnologija - ljudje.

Videti, slišati in se sporazumeti na ogromne razdalje

Videli smo primer videokonference, touch-screena in elektronskega poslovanja prek Interneta.

Uporabnost videokonference so prikazali na dveh povsem

različnih področjih - poslovnem in proizvodnem. Pri poslovnem so vodili sestanek, kjer je bila ena skupina udeležencev sestanka v New Yorku, druga pa v Los Angelesu - vsi pa so bili na istem sestanku, seveda le s pomočjo ustrezne tehnologije - videokonference. Razlika med sodobnim in navadnim sestankom je le v tem, da si udeleženci gledajo v oči, vendar le preko zaslona. V IBM-u take vrste sestanki niso več nobena redkost, saj vidijo prednosti v času, tega pa Američani vedno ovrednotijo z denarjem. Nič manj zanimiv in koristen ni bil primer iz proizvodnje, kjer uporabljajo videokonferenco za reševanje problemov s pomočjo servisne službe. S tem pridobijo na času, pa tudi informacije, ki jih dobijo so točne, največkrat v digitalni obliki (načrti).

Ekran na dotik ali "touch-screen" je v Ameriki izredno priljubljen in ga srečamo na različnih področjih: pri prodaji vstopnic za gledališke, kino in športne predstave, v bančništvu (ATM), pri ponudbi v samopostrežnih trgovinah, zavarovalništvu,... Podjetja postavljajo ekrane na dotik predvsem v velikih samopostrežnih trgovinah, na nakupovalnih poteh (shopping-mall), kjer na enem mestu res lahko dobiš vse.

Internet: "Želite prosim? Da, paradižnik je popolnoma svež."

Elektronsko poslovanje prek Interneta je v polnem razmahu po vsem svetu, saj ima kar 80% organizacij svojo domačo stran, pa tudi raziskave kažejo, da bo leta 2000 že večina podjetij poslovala preko Interneta. Posebno zanimiva, tudi z vidika Mercatorja kot trgovinskega podjetja, je bila elektronska trgovina, ki je v svetu že zelo razširjena predvsem pri prodaji knjig, CD-ROM-ov, računalniške opreme, pa tudi na področju navidezne (virtualne) samopostrežne trgovine.

Elektronsko trgovanje preko Interneta je nov način poslovanja, pri katerem so vsi udeleženci, ki so v ta proces vpleteni, v nenehnem krogotoku. Vsako trgovanje ima seveda

Iana Bergant

nekaj osnovnih elementov: naročanje, plačilo naročenega blaga in dobava. Internet je idealen medij za elektronski način trgovanja, kjer blago izberemo v virtualni trgovini, naročimo in plačamo tako, da pošljemo številko kreditne kartice, trgovec pa nam blago kasneje izroči. Seveda ima tak sistem trgovanja na Internetu tudi veliko pasti. Naj naveдем le nekatere: avtentičnost naročnika, avtentičnost trgovca, dokazljivost transakcije in možnost "prisluškovanja" nepooblaščenim, ki si lahko številko vaše kreditne kartice zapišejo in jo na enak način (prek Interneta) zlorabijo. Vendar so tisti, ki so v okviru Interneta razvijali elektronsko trgovanje, obenem razvijali tudi varnostne mehanizme, ki vse pasti pri takšnem trgovanju odpravijo.

Zelo zanimiv je bil prikaz virtualnega "shopping malla", imenovanega World Avenue, kjer IBM podjetjem, ki se odločijo, da bodo stopila v svet virtualnega trgovanja, omogoča izgradnjo elektronske trgovine po sistemu "na ključ". Pogledali smo si primer modne hiše LaFayette, kjer imajo uporabniki možnost "sprehajanja" in "ogledovanja" po trgovini kar s pomočjo ekrana. S "klikom" na ustreznih izdelkih dobijo dodatno informacijo o njem, ne da bi jim bilo treba po trgovini iskati prijazne prodajalke.

Iz New Yorka smo kar hitro "pobegnili" v nekoliko manjše mesto Baltimore, kjer je doma naš profesor podiplomskega študija dr. Milton Jenkins, ki na tamkajšnji univerzi vodi Raziskovalni center. Upali smo, da bomo na univerzi poslušali kakšno dobro predavanje, pa smo prišli ravno v času enotedenskih počitnic. Tako smo lahko z nekaterimi študenti, ki so kljub počitnicam pridno delali v laboratorijih za informacijsko tehnologijo, le malo poklepetali in izmenjali mnenja in izkušnje, v knjižnici pa poiskali nekaj gradiva, ki nam bo prišlo prav pri magistrskih nalogah.

Za varnost poskrbljeno

Potem smo z letalom odpotovali v Chicago, si nekoliko oddahnili in bili spet pripravljeni za "nabiranje" znanja in novih spoznanj. Tokrat smo bili res ob pravem času na pravem mestu. Udeležili smo se predavanja dr. Saše Dekleeva, vodje programa za informatiko na De Paul Univerzi v Chicagu in tako kar iz prve roke izvedeli še nekaj več o varnosti pri elektronskem poslovanju.

Osnovne elemente zagotavljanja poslovne varnosti je razvrstil takole: enkripcija podatkov, digitalni podpis, osebna identifikacija (z uporabo pametne kartice - Smart Card), digitalna časovna znamka (Digital Time Stamp). Varnost potovanja podatkov po omrežju zagotovimo z uporabo enkripcije oziroma kriptologije ali šifriranja, dokazljivost opravljenih transakcij pa z digitalnim podpisom oziroma digitalno časovno znamko. Za zagotovilo, da trgujemo s pravim naročnikom oziroma trgovcem, pa uporabimo metodo "pametne kartice". Veliko problemov v zvezi z zagotavljanjem varnosti v trgovanju preko Interneta odpravimo, če uporabljamo digitalne podpise za overjanje uporabnika in njegovih zahtev, če strežnik, ki ima svoj digitalni podpis, zahteva overjanje drugih strežnikov, s katerimi komunicira in če so dokumenti podpisani in s tem zavarovane avtorske pravice. Menim, da je tehnologija razvita

in da bo v najbližji prihodnosti uporabljena tudi pri nas.

WTC - WORLD TRADE CENTER - le kaj je to?

Štiriurni let nas je prestavil iz mrzlega in vedno vetrovnega Chicaga v sončni in topli Los Angeles, v kraj našega zadnjega obiska, v WTC. Tudi pri njih je elektronsko poslovanje že v polnem razmahu. Tako kot ljubljanski, je tudi World Trade Center v Los Angelesu, le eden izmed 320-ih takih centrov v 97 državah po vsem svetu, združenih v World Trade Centers Association. Glavni cilj združenja je pospeševanje mednarodne trgovine in še zlasti pomoč malim in srednje velikim podjetjem pri njihovem vključevanju v mednarodno poslovanje. Pokazali so nam, kaj članom WTCA ponujajo preko Interneta.

WTC-net je poslovno-informacijski in elektronsko komunikacijski sistem, ki vključuje elektronski oglasni bilten, elektronsko pošto, banko podatkov o uporabnikih WTC-net, tečajne liste za 70 valut, koledar dogodkov, omogoča pa tudi prejetje novic z vsega sveta. Prek WTC-net je odprt dostop do več kot 150 najboljših svetovnih poslovnih baz podatkov, ki ponujajo naslednje sklope poslovnih informacij. Kontaktne informacije o podjetjih, to so primerne informacije za tista podjetja, ki se širijo na nova tržišča in iščejo profile držav; ključne kontaktne informacije so informacije o zakonodaji in marketinške informacije, informacije o izdelkih, dobaviteljnih in kupcih, ponudba oglasov različnih industrij, informacije o cenah določenih izdelkov...

Skok k sosedom ali pa čez lužo je zmeraj zanimiv in poučen. Moram priznati, da sem tudi sama dobila občutek, da Evropa, pa tudi mi, prav veliko le ne zaostajamo pri uporabi informacijske tehnologije, le miselnost ljudi, da jo lahko koristno uporabimo v poslovne namene, bo potrebno še nekoliko spremeniti - in potem se nam bo kar naenkrat odprlo, da sosedove češnje le niso več tako sladke, kot se nam sedaj zde.

Jana Bergant

Avtorica je po poklicu dipl. organizator - informatik in dela v sektorju za organizacijo na delovnem mestu samostojnega organizatorja. Njena pozornost je usmerjena v uporabo elektronskih medijev za trgovanje. Je skrbnica baze podatkov, ki jih Mercator o sebi pošilja v svet preko Interneta.

V 271 DNEH OKOLI SVETA

Azijska celina je tisti del sveta, kamor me je vleklo. Kitajska pa vse do tihomorskih otokov. Vmes Hong kong, Vietnam in tako naprej vedno bolj proti Ameriki. V 271 dneh okoli sveta. Ponujam vam nekaj vtisov. Najprej Kitajska, njen Peking.

Videti kar največ sveta je moja velika želja. Na vsako popotovanje me žene nemirna radovednost. Le kaj se tam doli, daleč od bele Ljubljane, dogaja. Pokrajine, ljudje... na jugu, na severu, vzhodu in zahodu te naše majhne zemeljske krogle. Znamenitosti, ki so jih dežele polne in jih hvalijo v turističnih vodnikih, se sicer pojavljajo v mojih popotovanjih, toda moj svet popotovanj je doživljanje skritih, drobnih in veliki turistični industriji nezanimivih podrobnosti, ki jih stkem v svojo podobo sveta in ljudi.

Daleč na vzhodu

Letimo proti kitajski prestolnici, Pekingu. Pogled skozi okno je bil veličasten. Pod nami se razprostira Sibirija. Kamorkoli sega pogled, vse ena sama snežna belina. Začetek novembra je in tu spodaj je že lep čas prava zima. Ne naša, pač pa sibiriska. Bajkalsko jezero je zamrznjeno in prekrito s snegom, tako da ga ni moč videti. Kmalu za tem letimo nad glavnim mestom Mongolije Ulan-Batorjem ali po mongolsko Urga. Letalo leteli na višini okoli 5.000 m in hiše dobro razpoznavne. Belino snega zamenjujejo različni odtenki peščeno rjave barve, znamenje, da letimo nad puščavo Gobi. Gorske verige mongolskega Altaja in kitajskega Jin Šana si podajajo roke. Še malo in pristali bomo. Kolesa jeklene ptice so se nežno dotaknila tal. Močno za-

viranje in bobnenje motorjev boinga 747 me zdramil iz polsna. Počasi se bližamo letališkemu poslopju. Napis na njem razblinil dvome. Čisto zares, na Kitajskem sem. Nerazumljive črke čudnih oblik in pomenov, ki so brž ko ne pomenile "Letališče Peking", so dale vedeti, da sem nekje daleč. V deželi, ki je dolgo časa pisala zgodovino velikega dela človeštva.

Cenen hotel je poln popotnikov z vseh koncev sveta, tako da si je potrebno sobo deliti. S sopotnikom Domnom nama dodelijo sobo s še dvema Izraelkama. Zanimivo, ni kaj. Ob vходу v hotel je manjša krčma, kjer si privoščiva prvo kitajsko večerjo.

Pričelo je snežiti. Pred spanjem si privoščiva še kratek sprehod med snežinkami, upajoč, da bo naslednje dni vreme lepše. Pred nama je namreč teden dni pohajkovanja po glavnem mestu Kitajske.

Kultura meka Kitajske

Prestolnica Kitajske je raj za ljubitelje kulture in tiste, ki želijo spoznati del kitajske zgodovine. Na vsakem koraku so muzeji, operne predstave, svetišča najrazličnejših imen, kot Svetišče spečega Bude, Svetišče neba, Svetišče zemlje, Svetišče sonca itd. Kljub mrazu (okoli 0 stopinj) so bila polna obiskovalcev, največ je bilo Američanov in seveda Japoncev. Posebno doživetje je ogled operne predstave. Tradicionalna kitajska opera je za skoraj neukega mladega popotnika nenavaden splet glasbe, kostumografije in koreografije z akrobatskimi elementi.

Največje turistične pozornosti je deležen osrednji del Pekinga, mogočni trg Tianmen (Trg nebeškega miru) in Maov mavzolej kjer poteka mimohod v tišini, spoštljivem odkrivanju glav in se konča z globokim priklonom. Dogajanje nadzorujejo s kamerami, enako tudi na največjem trgu na svetu, Tianmenu. Kamere so razporejene po vsej dolžini trga in občutek, da te neprestano nadzorujejo, je mučen. Večina pozna trg po krvavih dogodkih pred osmimi leti, ko je bila v krvi tisočeri mladih Kitajcev zatrta rojevajoča se demokracija. Veliko jih še vedno ždi za zidovi številnih političnih zaporov širom Kitajske. Na samem trgu pa sem imel občutek, da je ta del bližnje kitajske preteklosti nekako pozabljen. Kitajci so se na trgu sproščeno nastavljali objektivom. Prav zanimivo je bilo videti skupine ljudi, ki so potrpežljivo čakale, da jih "vodja skupine" vsakega posebej fotografira. Vse je bilo videti tako, kot da gre za večni in resnični prostor nebeškega miru. Ljudje se obnašajo tako prav zaradi kamer, sem si mislil.

V neposredni bližini Tianmena je največja turistična znamenitost Pekinga - Prepovedano mesto, bivališče kitajskih cesarjev. Od trga ga loči široka avenija, ki povezuje zahodni in vzhodni del mesta. Prepovedano mesto je pravo mesto v malem, z 800 zgradbami z 8000 prostori. Palače so bile namenjene različnim priložnostim. Poslopja, ki jih krasi slikovito vzhodnjaško okrasje, so se dograjevala postopoma in pod različnimi dinastijami. Zgodovina Prepovedanega mesta je zgodovina Kitajske v malem.

Kljub trdi komunistični vladavini pa sta tisočletna kultura in filozofija vidni v vsakdanjem življenju Kitajcev. Notranjemu miru in ravnotežju med duhovnimi silnicami Kitajci namenjajo veliko pozornost. Očarala me je nekakšna "jutranja telovadba". Ljudje različnih generacij se vsak dan, ne glede na letni čas ali vreme, udeležujejo nekakšnih skupinskih telesnih vaj, pri čemer pa je očitno, da gre za duhovno poglobljanje in obvladovanje. Ob glasbi, s poplesovanjem, meditacijo in petjem želijo doseči notranji mir in očiščenje duha. Pozimi, ko ptice zapustijo mesto, "telovadci" prinesejo nadomestne ptice kar s seboj v kletkah. Obesijo jih na veje in se ob petju iz kletk poglobljajo vase.

Registrirani bicikli, v avtobusu pa 1000 in en Kitajec, da o kurah ne govorim

Poglavje zase je pekinški promet. Glavno prevozno sredstvo Kitajcev je kolo. V glavnem mestu je registriranih okoli 7 milijonov biciklov. Bickel je kitajska dobrina, ki mora biti registrirana pri pristojnem uradu.

Kolesarjem niso namenjene kolesarske steze, pač pa široke avenije. Primerno številu koles je razvita tudi mreža poprav-

jalnic. In kakšne so? Preproste kot le kaj. Za vsakim vogalom sedi nekdo, ki z zračnico v roki čaka na nesrečnika, ki peš opleta ob kolesu. Znamenje, da mu ja šla zračnica ali pa kakšna druga, za bicikel pomembna zadeva. Ob "majstru" je obvezna oprema: vedro z vodo, zračnica, lepilo, škarje in kos železa, ki nadomešča izvijač. Če vam sredi Pekinga počí zračnica, se vam ni treba ničesar bati. Mojster bo pri roki v sekundi in za dvajset tolarjev bo vaše kolo kot novo.

Poleg koles so pomembno prevozno sredstvo tudi avtobusi in trolejbusi. Peking premore tudi podzemno železnico, ki je pravo človeško mravljišče. Avtobusi so smešno poceni, v njih pa poleg umazanije vlada tudi silna gneča. Že ob prvi vožnji sem na lastni koži občutil, kaj pomeni 1000 in 1 Kitajec na avtobusu. Čisto vseeno je, ali bi imel eno ali pa obe nogi. Stati ne moreš niti na eni sami. Najhuje pa je, ko je treba izstopiti. Kitajci namreč ne počakajo, da bi potniki najprej izstopili in naredili prostor tistim, ki vstopajo. Takoj, ko se avtobus ustavi, se zakadijo k vratom in tako ne morejo ne dol ne gor, voznik pa potrpežljivo ča-ka, čaka ... Na kitajskem avtobusu srečaš vse, kar leze in gre. Take in drugačne ljudi, kokoši, zajce in druge domače živali. Na Kitajskem se z avtobusom precej mno-žično vozijo tudi prašiči, ovce, purani, goske... Pa se nihče ne razburja.

Za vse v cestnem prometu pa velja, da zmaga močnejši in večji. Pešču se slabo piše, če se ravna po predpisih. Na cesti veljata troblja in stopalka za plin. Izsiljevanja prednosti je toliko, da se ves čas z grozo oziraš, kje in kako bo počilo. Začuda pa je nesreč bolj malo, verjetno zato, ker se ves promet odvija zelo počasi.

Veličastna kamnita kača, na jug pa s ponarejeno študentsko izkaznico

Predno sva zapustila Peking in se odpravila toplejšim krajem naproti, sva šla na potep do mogočnega dela človeških rok, vidnega tudi z lune - veličastnega Kitajskega zidu. Vožnja od Pekinga traja približno uro in pol. Ceste so presenetljivo dobre.

Pot se je nenehno vila navzgor in v daljavi sem že videl prve obrise zidu. Kljub rahli jutranji megli je bil pogled na kamnito kačo veličasten. 6.000 km dolg zid se vzpenja in pada po grebenih kitajskih gora, vse od roba Alašanske puščave na zahodu, do Rumenege morja na vzhodu. Prvotno je imel zid obrambni pomen, saj naj bi Kitajsko varoval pred vpadi mongolskih in tatarskih ljudstev. Danes je svetovna znamenitost, ob kateri tisočglave množice turistov le redkokdaj pomislijo, da se sprehajajo po največji grobnici. Matere so otrokom, predvsem sinovom sekale roke, da bi jih ubranile pred zanesljivo smrtjo na gradbišču. Koliko zgodb o trpljenju, krvi in smrti bi vedeli povedati ostanki zidu. Več dinastij se je zamenjalo na kitajskem prestolu, preden so v 18. stoletju dokončno prenehali z gradnjo. Danes je precejšnji del zidu ena sama velika ruševina, ki jo prerašča trava in grmičevje. Država za obnovo in temeljito vzdrževanje nima dovolj

denarja. Turistom je namenjen le nezatni del zidu.

Najina naslednja postaja proti jugu Kitajske je bil Guilin. Vozovnici za vlak sva na črnem trgu kupila že nekaj dni prej. Do vozovnic nama je pomagala ponarejena študentska izkaznica, ki sva jo za nekaj dolarjev kupila v bližini najinega hotela. Cene za turiste so občutno višje od tistih, ki veljajo za domačine. Če predložiš potrdilo, da si študent kitajske univerze, si upravičen do cenejše vozovnice. In če vozovnice ne kupiš pravočasno, se rado zgodi, da ostaneš brez nje. Vlak je namreč glavno prevozno sredstvo siro-mašnih Kitajcev. Gneča na železniških postajah je nepopisna. Ljudje ležijo po tleh, drug čez drugega, dobesedno prebijaš se skozi reko kitajskih obrazov in z njih nehote prepoznaviš bedo sodobne Kitajske.

Še zadnji žvižg in pred nama je bilo naslednjih 3.000 km kitajske pokrajine.

Primož Godler

Dekle ima mladostno pričesko, ostriženo v stilu moderniziranega boba (paža). Lasje so ji predhodno obelili z Gele blanchem in 6% Hydrogenom, nato pa obarvali s TRIOCOLOR barvno kremo, polovica št. 19 (naravno zelo svetlo pepelnato blond) in polovica št. 29 (srebrna). Lasje učinkujejo večbarvno, prelivi s temnejše v svetlejšo blond barvo. Pričesko lahko stiliziramo v simetrično ali asimetrično linijo.

Rdečelaska je navdušena nad pričesko, ki jo lahko zelo enostavno spreminja glede na uro dneva. Razmršena je idealna za večerne ali nočne "izlete v diskoteko", gladko počesana pa je primerna za na plažo ali povsem običajne dnevne opravke. Lasje so obarvani z mešanico rdečih tonov, poseben čar pa dajejo pričeski malo debelejši črni prameni na vrhnjem in sprednjem delu. Črnolaska ima modno, črno modro barvo TRIOCOLOR (št. 01). Kratka, dinamično športna pričeska se z intenzivnim tupiranjem lahko spremeni v atraktivno večerno izvedbo. Dodaten lesk las je dosežen z uporabo RECEPT fluida.

POLETJE V LASEH

Poletje nas vsako leto znova razveseli in razgiba z novimi idejami in željami. Tudi v modi prinaša nekaj novega, vznemirljivega in svežega. Ker je poletje zaznamovano s toplimi dnevi in večeri ter počitniškim razpoloženjem, se temu prilagaja tudi moda pričesk.

Kakšne so modne zapovedi letošnjega poletja?

Letošnje nove linije pričesk so razgibane, elegantne, žensvene in prinašajo polno svobodnega ustvarjanja. Različne kratke pričeske so priljubljene, predvsem pri ženskah, ki ljubijo športno modo oblačenja. Primerne so za vse poletne aktivnosti, bodisi za plavanje v bazenu in športne dejavnosti na plaži, za ples ob poletnih večerih na obmorski terasi ali v diskoteki.

Te kratke modne pričeske, ki so predvsem zelo enostavne tudi za nego, lahko oblikujemo tudi bolj slovesno z dodatkom glossa. Čeprav so pričeske različno oblikovane in se prilagajajo posamezniku, imajo nekaj skupnega - osnovne linije so vedno natančno ostrižene in jasno začrtane. Ostri in mehki rezi striženja, ki se med seboj harmonično preletajo, dajejo pričeski mehko in polnost, s tem pa videz naravnosti in sproščenosti. Značilen je zadnji del pričeske, kjer so lasje na vratu precej kratki, vendar nikoli obriti. Zalisci so daljši, kot smo jih bili vajeni in začesani v resicah naprej proti obrazu.

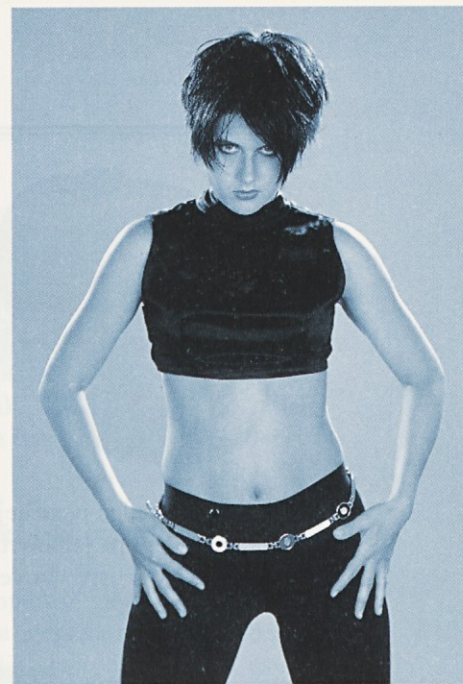
Kakšna pa je moda za moške?

Spet moška, ki nam je tudi vedno najbolj pri srcu. Odlikuje jo precizno striženje, kratke linije s podaljšanimi zalisci. Čelo je večkrat prosto kot pokrito, preče so spet zelo izrazite.

Barva, lak, gloss

Tudi letos se bodo ženske in moški navduševali nad barvami za lase. Barva pa ni enotna: v laseh je obvezno po nekaj barv, ki se med seboj prelivajo ena v drugo ali pa so kontrastne. Zelo modni so rdeči in blond toni, veliko je spet rjavolask, vedno znova je atraktivna modro - črna barva las. Poletna moda tudi letos uporablja veliko laka za lase in predvsem glosse, ki vam lahko izdatno pomagajo pri oblikovanju pričesk.

Sicer pa vam ponujamo nekaj poletnih navdihov, ki so nastali pod večšimi rokami frizerjev stilistov v Ilirijinem Narta studiu.

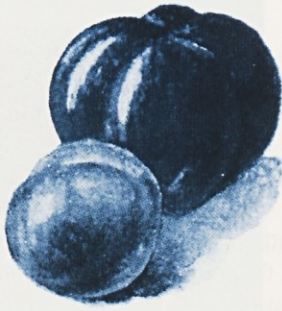

Pričeska, ki omogoča spreminjanje iz dnevne v večerno. Gladko počesana je primerna za čez dan, razmršena pa je idealna za večerne prireditve.

Striženje je enostavno, poni je ostrižen rahlo postrani. Učinkovitost pričeski daje barva TRIOCOLOR trizian (št. 47) in na vrhnjem delu izvelečeni prameni, ki so po beljenju z Gele blanchem obarvani s TRIOCOLOR barvnim balzomom v niansi trizian (št. 7/4).

In še praktična moška pričeska ostrižena iz smeri vrtinca proti čelu, stranem in vratnem delu. Ob straneh in na zadnjem delu so lasje malenkost daljši. TRIOCOLOR črna barva (št. 02) daje lasem sijaj, obrazu pa nekaj strožji, bolj moški izraz.

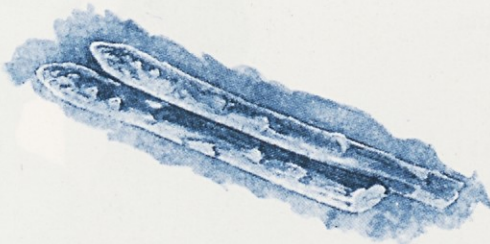
Začenja se čas vedno pogostejšega pobiranja plodov, to pa je biovrtičkarjem v posebno zadovoljstvo in veselje.

Paradižnike pobirajte malo pred popolno zrelostjo, ko so plodovi še oranžno rdeči ter čvrsti. Na rastlinah naj popolnoma dozore samo tisti plodovi, ki so namenjeni za seme prihodnje leto.

Paprika ima najboljši okus, ko začne spreminjati barvo iz zelene ali bele v rdečo.

Kumare pobirajte v različnih razvojnih fazah, saj za solato ne smejo popolnoma dozoreti. Za obiranje uporabljajte škarje ali nož. Pri pobiranju z roko previdno odmaknite liste, da novi poganjki ne spremenijo svoje lege, kajti poškodovani rodijo grenke sadove. Isto velja tudi za vse vrste jedilnih bučk.

Jajčevce pobirajte popolnoma dozorele. Kožica se mora vijolično svetiti, semena pa naj bodo še bela in mehka.

Rdečo peso, ki ste jo sejali v aprilu, boste lahko konec avgusta ali najkasneje v začetku septembra že pobrali. Pred pobiranjem ji zemljo malo zrahljajte, pobrani pa ne režite repkov, ker lahko sicer sočni gomolji oleseniijo.

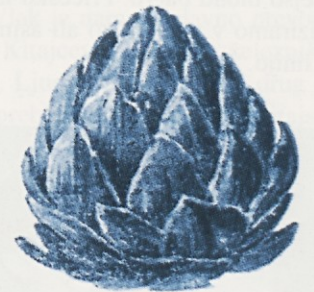
Čebulo, ki ste jo vzgojili iz čebulčka, pobirajte avgusta, vzgojeno iz semena pa septembra. Pravilno dozorela čebula je velika in uporabna dlje časa. Pazite, da boste čebulo zmeraj pobirali ob suhem vremenu.

Malinam takoj po nabiranju porežite stebela, tako da v dolžini enega metra pustite samo 5 do 8 najmočnejših mladih stebel za prihodnje leto.

Okenske in balkonske rastline so sedaj sredi najbolj bujnega cvetenja. Da bodo še naprej lepo cvetele, jih redno dognojemo.

Kdor je spomladi pravočasno posejal dišavnice, bo v juliju že lahko spravil prvi pridelek, tako da bo zredčil košate grmičke dišavnic. Liste melise, mete, majarona, štraja, dobre misli, pehtrana in bazilike je treba sušiti v senci. Posušeni zeli ne smemo zdrobiti ali pa predrobno zmleti, ker bi s tem izgubili dobršen del eteričnega olja. Eterično olje, ki daje dišavnicam prijeten, zanje značilen vonj, je namreč v posebnih kanalčkih na površini listov. Nepravilno sušenje ali mletje žleze poškoduje, to pa povzroči izgubo eteričnega olja.

Letala ne bodo več motila orlov

Ameriški izvezni urad za civilno zračno plovbo bo spremenil smer vzletanja z velikega letališča v Denverju, da bi tako zavaroval gologlave orle, najbolj znano in obenem tudi najbolj ogroženo ameriško živalsko vrsto. To bo mogoče na podlagi pred kratkim sprejetega zakona o zavarovanju ogroženih živalskih vrst, ki je izredno strog.

V okolici letališča živi kakšnih 30 gologlavih orlov. Njihovo gnezdišče je eno največjih gnezdišč teh redkih živali. Ko so pred dvema letoma odprli pet milijard dolarjev vredno letališče, so kaj hitro opazili, da preleti letal močno vznemirjajo orle. Zato so jih iz njihovega naravnega gnezdišča preselili na območje opuščene kemijske tovarne, kjer pa se utegnejo zastrupiti. Zato bodo orle preselili nazaj, letala pa bodo morala takoj po vzletu zaviti tako, da ne bodo preletala njihovih gnezdišč.

Pozor, vidre na cesti

Oblasti v Nemčiji so se odločile uvesti nov prometni znak, ki bo voznike opozarjal, da so na cesti vidre. Te sodijo med najbolj ogrožene sesalce v Evropi. V Nemčiji jih menda živi le še okoli sedemsto, večina v pokrajini Mecklenburg - West Pomerania. Po življenju jim strežejo predvsem ribiči, saj se vidre hranijo z ribjim zarodom, divji lovci pa jih lovijo zaradi cenjenega krzna. Nemški krznarji vsako leto porabijo okrog desettisoč vidrinih kož. Meso teh malih sesalcev je priljubljeno med sladokusci. Ker so vidre vodne živali, so jih ljudje od nekdaj imeli za vrsto rib, zato so njihovo meso uživali tudi ob petkih.

Vidre so znane po tem, da živijo le na območjih, ki jih onesnaženost še ni prizadela. Najraje imajo jezera in rečice z obilo vodnega rastlinja. Življenjski prostor odrasle vidre obsega od deset do petnajst kvadratnih kilometrov. Hranijo se z ribami, žuželkami, dvoživkami, raki, mišmi in celo s pticami.

Varstveniki narave voznikom svetujejo, naj bodo na vidre še posebej pozorni spomladi, ko se klatijo daleč naokrog in si iščejo partnerja. V eni sami noči menda lahko prehodijo kar petnajst kilometrov.

Pasja slaščičarna

V Londonu so pred dvema letoma po ameriškem zgledu odprli slaščičarno za pse "Three Dog Bakery". Lastnik ima že sedem tovrstnih lokalov v ZDA in v vseh je vedno veliko obiskovalcev. Britanci so se sprva posmehovali Američanom, a so se kmalu sami ujeli v past. Zdaj tudi številni Londončani romajo v slaščičarno in štirinožnim ljubljencem kupujejo izbrane specialitete.

Zamisel o takem lokalu se je porodila v glavah dveh Američanov. Dan Dye in Mark Beckloff sta se zgražala nad številnimi umetnimi sestavinami, ki jih vsebuje tovarniško pripravljena pasja hrana, zato sta sklenila peči le sladice iz naravnih živil. Njune izdelke odlikuje zlasti bogastvo

oblik. Nekateri so narejeni kot poštarjeva noga ali časopis, okusi pa so različni, od jagnjetine do mentola. Sladice so poceni, od 30 do 50 penijev in so menda primerne tudi za ljudi. Tiste, ki jih ponujajo v londonski slaščičarni, uvažajo iz ZDA, zato so nekatere stare tudi po več tednov, vendar zato nič manj okusne. Pogosto si skupaj s štirinožcem priboljšek privošči tudi lastnik. Toda vsi psi le niso sladkosnedi in več je takih, ki jim bolj diši prava goveja kost.

Hišni ljubljenci pri psihiatru

"Ali ima moj pes Ojdipov kompleks?", se sprašuje neki lastnik, drugega pa skrbi, ali ima njegova mačka napade tesnobe. Čedalje več ljudi pošilja svoje ljubljence k psihologom in psihiatrom, ker ugotavljajo, da imajo vedenjske motnje, ki jim niso kos.

Začelo se je seveda v ZDA in kmalu nadaljevalo v Nemčiji. Terapevt Hans Ulrich Koehlke iz Weingartna zatrjuje, da je sodoben način življenja razrahljal tudi živalske živce. Mnogi štirinožci niso več sposobni naravnega življenja in se bojijo vsega.

Prepričan je, da le psihoterapija lahko reši najbolj prizadete, ki bi jih sicer zaradi nasilnega vedenja morali uspavati. Živali zdravi z metodami, ki jih uporablja tudi pri ljudeh. Psom seveda ni treba leči na kavč. Zdravnik najprej lastnika temeljito izpraša o morebitnih travmatičnih izkušnjah njegovega ljubljence. Ko odkrije vzrok nenavadnega vedenja, ustrezno ukrepa. Veterinar zatrjuje, da lahko pozdravi večino vedenjskih motenj, še zlasti pa napade panike, zaradi katerih si številni lastniki ne upajo več puščati psov brez nadzora. V ZDA že obstajajo klinike za male živali, v Nemčiji pa ljudje na omenjene metode še niso najbolj navajeni. Koehlke meni, da imajo njegovi rojaki veliko predsodkov, vendar mu kljub temu nikoli ne zmanjka pacientov.

Zdrava hitro pripravljena hrana

Hitro pripravljena hrana še zdaleč ni tako slaba in nezdrava, kot si mislimo. Pred kratkim so v Muenchnu v okviru neke raziskave primerjali kakovost klasičnih jedi ter pic, hamburgerjev in pomfrija. Med drugim so ugotovili, da krompir ohrani precej vitamina C tudi ko ga spečemo, in da je v hamburgerjih veliko železa in ne preveč maščob in soli. Če zraven pojemo še solato, so lahko dokaj zdrav obrok. Vroč hrenovke in nekatere klobase vsebujejo precej vitamina B1, vendar so preslane. Tudi pica je lahko zdrava, če na njej ni preveč sira in če je pripravljena z dovolj zelenjave.

Korenje z okusom po čokoladi

Britanski Svet za raziskave raka v sodelovanju z neko tovarno globoko zmrznjenih živil poskuša otroke spodbuditi k zdravi prehrani. Pripravili so vrsto živil in jih poimenovali "Wacky Veg" (Odštekane povrtnine): korenje z okusom po čokoladi, grah z okusom po fižolu, cvetačo z okusom po siru in čebuli, koruzo, ki diši kot pica in podobne čudaste kombinacije. Z dodajanjem okusa po priljubljenih prigrizkih naj bi spodbujali najmlajše, da bi jedli čimveč zelenjave. Po ugotovitvah nekaterih raziskav mladi Britanci zaužijejo dovolj zelenjave samo med božično večerjo. Da bi ugotovili, kateri okusi jim najbolj ugajajo, so izdelali posebne žvečilne gumije. Najbolj priljubljena sta bila tista z okusom po čokoladi in pici, najmanj pa tista z okusom po brokoliju in cvetači.

Recept

Eden od načinov, kako se čimbolj zdravo hraniti, je tudi več rib na našem jedilniku. Ribe je mogoče pripravljati hitro in preprosto, in če je neprijeten vnoj po pečenih ribah edina ovira, je vredno potrpeti. Tudi vonj po hrani je pomemben spodbujevalnik našega teka in želje po dobri hrani.

Nadevane ocvrte sardele

Potrebujemo:

8 velikih očiščenih sardel,
žlico sesekljanega peteršilja,
4 dag kruhovitih drobtin,
pol kozarca belega vina,
žlico sesekljanih kaper,
žlico origana,
strok strtega česna,
4 dag moke,
2 žlici olivnega olja
in sol.

Sardele odpremo kot knjigo, odstranimo glavo in hrbtno kost. Naložimo jih v globok krožnik, oškropimo z belim vinom in pustimo tako napojene 5 minut. V skledi zmešamo v enakomerno zmes kruhove drobtine, origana, peteršilj, kape, sol in žlico olivnega olja. Sardele odcedimo in zbrisemo. Štiri sardele po notranji strani premažemo z nadevom; prekrijemo jih s štirimi preostalimi sardelami, ki jih položimo tako, da je kožica na zunanji strani. Tako polnjene sardele povaljamo v moki in ocvremo v vročem olju, iz katerega pa se ne sme kadi. Zlatorumeno ocvrte vzamemo iz olja, odcedimo na kuhinjskem papirju, solimo in ponudimo s kolesci limone.

Andrej Remškar

Prihodek in število zaposlenih v družbah Poslovnega sistema Mercator

podjetje	Prihodek v tisoč SIT	Št. zaposlenih	Prihodek na zaposlenega v tisoč SIT
Trgovina			
Obvladujoča družba Ljubljana	68.597.450	4.010	17.107
M SVS	18.795.340	1.188	15.821
M Dolenjska	6.952.327	487	14.276
M Degro	7.053.459	513	13.749
M Modna Hiša	1.308.452	106	12.344
Trgoavto	7.050.169	308	22.890
Trgovina skupaj	109.757.197	6.612	16.600
Gostinstvo			
M Hotel Ilirija	620.156	148	4.190
M Sremič	244.887	75	3.265
Gostinstvo skupaj	865.043	223	3.879
Industrija			
M Emba	1.247.301	106	11.767
Eta	2.809.556	363	7.740
Gorenjska mlekarna	4.150.764	129	32.176
Zmajčkov butik	931.520	155	6.010
Mesnina dežele Kranjske	5.204.586	509	10.225
Oljarica	2.577.851	91	28.328
M Pekarna Grosuplje	1.080.611	123	8.785
M Slosad	897.127	88	10.195
Industrija skupaj	18.899.316	1.564	12.084
Kmetijstvo			
M Agrokombinat	1.147.018	93	12.334
M Kmetijsko gospodarstvo Kočevje	2.415.792	321	7.526
M KŽK Kmetijstvo Kranj	1.319.427	184	7.171
Kmetijstvo skupaj	4.882.237	598	8.164
Storitve			
M - Optima	620.083	31	20.003
M - Računalniške storitve	68.315	14	4.880
Storitve skupaj	688.398	45	15.298
Skupaj koncern	135.092.191	9.042	14.941

Opomba: Prihodki so prihodki iz prodaje blaga, prihodki iz udeležb v dobičkih, prihodki iz financiranja in prihodki iz izrednega poslovanja.

Mercator v okolju

Skupaj z novo razvojno vizijo dozoreva tudi Mercatorjeva nova celostna podoba, ki z redesignom stare, ponazarja Mercatorjevo tradicijo in vizijo. Vsi v letu 1996 prenovljeni objekti so označeni z značilnimi rdečimi totemi oziroma drugimi okolju in objektu primernimi označevalci domovanj Mercatorja, najboljšega soseda. Celostna podoba je bila nagrajena na Bienalu grafičnega oblikovanja 1996 v Ljubljani.

Komuniciranje z različnimi okolji in javnostmi je v Mercatorjevi poslovni filozofiji in kulturi "conditio sine qua non".

Mercatorjeve ciljne javnosti so kupci, delničarji, zaposleni, poslovni partnerji... praktično vsa slovenska javnost. Nanjo se Mercator pozorno in iskreno obrača preko sredstev javnega obveščanja in internih medijev. Leto 1996 je Mercatorju prineslo priznanje Ljubljanske borze za komuniciranje z delničarji in nominacijo Mercatorjevega internega časopisa za najvišjo nagrado Evropskega združenja urednikov podjetniških glasil.

Kot vseslovensko podjetje Mercator v okviru danih možnosti prispeva svoj delež k humanitarnim, kulturnim, športnim in drugim bodisi nacionalno bodisi lokalno pomembnim projektom.

Mercator v letu 1996: generalni sponzor košarkaške državne reprezentance in koncertov Zlatega abonmaja; v Galeriji Mercator razstave del najeminentnejših slovenskih likovnikov, Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani je restavrirala znameniti Mercatorjev atlas, zbirka tapiserij v ptujskem Pokrajinskem muzeju je bogatejša za dve dragoceni baročni tapiseriji, mnoge humanitarne organizacije so tudi z Mercatorjevo pomočjo udeleževale svoje načrte.

Zaposleni imajo pravico do dela v človeško odprtem, zdravem in varnem okolju. Zato so kadrovske, tehnične in tehnološke rešitve, ki to omogočajo, sestavni del udeleževanja Mercatorjevih razvojnih načrtov. Prodajni programi se bogatijo z izdelki, ki so prijaznejši do človeka in okolja.

Proizvodne družbe imajo naravi proizvodnje, okolju, tehnološkim in tehničnim dognanjem prilagojene okoljevarstvene načrte, ukrepe in naprave.

Mercatorjevo okoljevarstveno delovanje bo potrebno še celovito uskladiti z evropskimi normami. Za to že skrbi posebna delovna skupina.

